

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

06 decembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:
președinte
judecători

Anatolie Țurcan
Boris Talpă
Ghenadie Eremciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de către avocatul Russu Alexandr în numele inculpatului Mereuța Evghenii, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2022, în cauza penală privindu-l pe

MEREUȚA Evghenii XXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 17.09.2020 – 16.12.2021;

Instanța de apel: 10.01.2021 – 10.11.2022;

Instanța de recurs: 19.04.2023 – 06.12.2023.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, din 16 decembrie 2021, cauza fiind examinată conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, Mereuța Evghenii a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal și în baza acestei legi, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, i s-a stabilit o pedeapsă de 1 (unu) an închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art. 85 Cod penal, la pedeapsa aplicată, prin cumul parțial s-a adăugat partea neexecutată a pedepsei numite prin sentința Judecătorei Criuleni (sediul Dubăsari) din 29 mai 2017 (nr. 1-35/2017), stabilindu-i o pedeapsă definitivă cu închisoare pe un termen de 1 (unu) an 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

S-a dispus încasarea din contul lui Mereuța Evghenii în beneficiul părții vătămate Alexandru Similițan a sumei de 3.670 lei, cu titlu de prejudiciu material.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Mereuța Evghenii, în intervalul de timp de la data de 13.05.2020 până la data de 04.06.2020,

aflându-se în detenție în Penitenciarul nr. 18, Brănești, folosind telefonul mobil deținut ilegal, acționând cu intenție, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, a creat o copie a profilului cet. Nina Oboroceanu în aplicația ”ok.ru” și contactat, a indus-o în eroare pe cet. Florea Galina, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, prezentându-se din numele Nina Oboroceanu, sub pretextul că intenționează să îi transfere mijloace bănești în sumă de 50 de euro, a solicitat și a primit informații confidențiale privind datele cardului bancar, eliberat de BC ”Moldincombank” SA, pe numele soțului, cet. Similitan Alexandru, astfel intrând în posesia mijloacelor bănești în sumă de 3.670 lei. În rezultatul acțiunilor ilegale ale lui Mereuța Evghenii, i-a cauzat părții vătămate Similitan Alexandru, daune în proporții considerabile în sumă totală de 3.670 lei.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către avocatul Russu Alexandr în numele inculpatului, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi decizii conform ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, cu 6 (șase) luni închisoare cu executare, precum și casarea integrală a sentinței în partea laturii civile.

În motivarea cererii de apel s-a invocat că, inculpatul la faza înaintării bănuirii cât și a învinuirii și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, indicând că se căiește de cele comise, fapt ce denotă că acesta din start a mers la conlucrare cu organul de urmărire penală.

A menționat apelantul că, conform art. 76 Cod penal, în cauza penală sunt prezente următoarele circumstanțe atenuante: a comis o infracțiune mai puțin-gravă, pe timpul deținerii (a dat dovadă de disciplină, nu a fost sancționat disciplinar sau în alt mod de către instituția penitenciară), are un loc de trai permanent pe teritoriul Republicii Moldova; a recunoscut faptul comiterii infracțiunii; s-a căit de cele comise; a contribuit activ la descoperirea infracțiunii; nu se află la evidența medicului psihiatru și narcolog, a săvârșit infracțiunea ca urmare a unui concurs de împrejurări grele de ordin personal. Consideră apelantul că, toate aceste circumstanțe atenuante denotă faptul că inculpatul a conștientizat acțiunile sale, iar corectarea și reeducarea acestuia este posibilă cu aplicarea unei pedepse minime, prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, în coroborare cu reducerea pedepsei prin aplicarea art. 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală.

În susținerea poziției sale, apelantul a mai invocat că, în cumul cu circumstanțele atenuante enumerate în privința inculpatului, există și circumstanțe excepționale, cum ar fi din declarațiile inculpatului că a purces la comiterea infracțiunii din motiv că dorea să își procure produse alimentare și medicamente, drept urmare ultimul, fiind privat de libertate nu a avut surse financiare și nici posibilitatea de a munci în penitenciar pentru a-și procura bunurile necesare.

Consideră apelantul că instanța de fond neîntemeiat a dispus încasarea din contul inculpatului a prejudiciului material în situația în care la materialele cauzei partea

vătămată nu a înaintat o acțiune civilă, or, în lipsa formulării unei acțiuni civile în cadrul procesului penal este neîntemeiat ca instanța din oficiu să dispună încasarea prejudiciului constat, aspect care denotă încălcarea dreptului la un proces echitabil care, fiind garantat inclusiv de către prevederile art. 3, 5, 6 CEDO.

Menționează apelantul că, acțiunea civilă în cadrul procesului penal are efectul caracterului accesoriu, iar din speța urmează că partea vătămată nu a înaintat acțiunea civilă și astfel ultimul s-a folosit de drepturile sale procedurale, de a nu o înainta.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2022, apelul avocatului Alexandr Russu în numele inculpatului a fost respins ca nefondat.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului, cercetarea judecătorească s-a efectuat cu respectarea dispozițiilor procesual-penale prevăzute de art. 364¹ CPP, opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii enunțate, nu a fost viciată, în cadrul urmăririi penale n-au fost încălcate normele imperative din Codul de procedură penală, fapt ce a condiționat concluzia că, instanța de apel nu a avut temeiuri pentru reținerea unei alte situații de fapt, decât cea indicată în rechizitoriu și constatată de către prima instanță.

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a conchis că, instanța de fond a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma prevederilor art. 95, 101 Cod de procedură penală, prin prisma admisibilității, pertinentei și concludentei, utilității și veridicității raportate la declarațiile date de inculpat în cadrul ședinței de judecată și la probele administrate, a stabilit corect situația de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului, încadrarea juridică corectă.

Instanța de apel a apreciat drept corectă concluzia primei instanțe privind determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpatul Mereuța Evghenii și semnele componentei de infracțiune prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal – escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, determinată de comportamentul dolosiv și viclean care a produs daune considerabile (în redacția legii la momentul comiterii faptei prejudiciabile).

Prin urmare, instanța de apel a reținut concluzia instanței de fond, precum că, corectarea și reeducarea inculpatului Mereuța Evghenii este posibilă prin aplicarea doar a pedepsei cu închisoarea, deoarece o altă categorie de pedeapsă, nu-și va atinge scopul deplin, inclusiv din considerentul că inculpatul Mereuța Evghenii nu este la prima abatere de încălcare a legii penale, or, anterior a mai comis infracțiuni și a fost judecat pentru comiterea unei infracțiuni grave, inclusiv la pedeapsa cu închisoare. Necâtând la pedeapsa aplicată cu închisoare pentru comiterea anterioară unei alte infracțiuni, inculpatul nu a reușit să-și revadă percepția asupra ordinii de drept,

regulilor de conviețuire în societate democratică, iar prin acest fapt prezintă un pericol pentru societate și urmează a fi izolat.

Colegiul penal a reținut că, prima instanță în mod corect și întemeiat i-a aplicat inculpatului pentru infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (1) din Codul penal, prin aplicarea prevederilor art. 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală, pedeapsă sub formă de închisoare, pe un termen de 1 (unu) an, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, sancțiunea art. 190 alin. (1) Cod penal prevăzând posibilitatea aplicării pedepsei privative de libertate de până la 3 ani și prin efectul prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, privind reducere cu 1/3 din limitele minime și maxime a pedepsei prevăzute de lege menționată, limita minimă și limită maximă a pedepsei conturându-se în mărime de la 3 luni până la 2 ani închisoare.

Astfel, Colegiul penal a constată că aplicarea de către prima instanță pedepsei cu 1 (unu) an închisoare este legală și întemeiată, aflându-se între limitele minime și maxime a sancțiunii legii penale prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, reduse conform prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, în temeiul admiterii de către instanța de judecată a cererii inculpatului privind recunoașterea vinei și examinarea cauzei penale pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală.

Instanța de apel a reținut și soluția primei instanțe privind stabilirea inculpatului pedepsei definitive prin cumul de sentințe, în conformitate cu art. 85 alin. (1) Cod penal, în temeiul căruia i s-a stabilit pedeapsă definitivă cu 1 an 6 luni închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Instanța de apel a apreciat critic argumentele apărării, care, prin prisma art. 79 Cod penal, a solicitat aplicarea în privința inculpatului a unei pedepse mai blânde, întrucât circumstanțele menționate de partea apelantă nu puteau fi considerate circumstanțe excepționale prin prisma art. 79 Cod penal, deoarece nu reflectă circumstanțe excepționale legate de scopul și motivele faptei, or, din circumstanțele cauzei penale rezultând că inculpatul a comis infracțiunea aflându-se în penitenciar pentru executarea pedepsei penale cu închisoare, unde este asigurat din contul statului cu hrană și medicamente necesare, în normele și limitele stabilite prin Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea nr. 583 din 26 mai 2006 a Guvernului R.M..

La fel, Colegiul penal a reținut că, sentința a fost contestată și în partea laturii civile și anume, apărătorul și-a exprimat dezacordul în partea încasării din contul inculpatului a sumei de 3.670 lei, pe motiv că partea vătămată nu a înaintat acțiune civilă. Colegiul penal a respins ca neîntemeiat argumentul apărării, întrucât, potrivit ordonanței din 16 iunie 2020, la etapa de urmărire penală Alexandru Silimițan, la cererea ultimului, a fost recunoscut în calitate de parte civilă, deoarece prin infracțiune i-a fost cauzat un prejudiciu în sumă de 3.670 lei (f.d. 13).

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Russu Alexandr în numele inculpatului a atacat-o cu recurs, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 4), 6), 10), 12) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei și dispunerea

rejudicării cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie dispusă aplicarea în privința lui Mereuța Evghenii a unei pedepse mai blânde și anume, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni, precum și casarea deciziei Curții de Apel din 10 noiembrie 2022, în partea laturii civile.

În motivare recurentul a indicat că, hotărârea contestată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția; s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

La fel, se indică în recurs că, instanța de apel, la pronunțarea deciziei, nu s-a conformat prevederilor art. 358 Cod de procedură penală, iar inculpatului i-a fost aplicată o pedeapsă penală, în lipsa infracțiunii.

Critică apelantul și concluzia instanței de apel cu privire la individualizarea corectă a pedepsei, întrucât, în favoarea lui Mereuța Evghenii, există un șir de circumstanțe atenuante, dar și circumstanțe excepționale, de care instanța de apel urma să țină cont, iar circumstanțe agravante nu au fost constatate.

Mai indică partea apărării că, corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă și cu aplicarea în privința sa a unei pedepse penale minime, conform prevederilor art. 61, 75 alin. (1) Cod penal.

7. Examinând admisibilitatea recursului declarat de către acuzatorul de stat, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, acesta urmează a fi declarat inadmisibil, din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recurs în termen.

Potrivit prevederilor art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, un complet din 3 judecători declară inadmisibil recursul dacă recursul este vădit neîntemeiat.

Conform art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs și numai în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces și numai în limitele temeiurilor prevăzute la art. 427 invocate în recurs.

Sub acest aspect se reține că, recursul declarat este fondat pe temeiurile prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 4), 6), 10), 12) Cod de procedură penală (redacția Legii 66 din 05.04.2012 în vigoare din 27.10.2012), potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului dacă: judecata a avut loc fără participarea procurorului, inculpatului, precum și a apărătorului, interpretului și traducătorului, când participarea lor era obligatorie potrivit legii; instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale; faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Conform art. 427 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului dacă judecata a avut loc fără participarea procurorului, inculpatului, precum și a apărătorului, interpretului și traducătorului, când participarea lor era obligatorie potrivit legii, însă instanța de recurs precizează că recurentul l-a menționat fără a-și argumenta temeiul invocat, ceea ce rezultă că acesta este introdus cu titlu declarativ și urmează a fi respins ca neîntemeiat.

Cu toate acestea potrivit textului recursului declarat, recurentul nu a concretizat care din temeiurile enumerate în art. 427 alin. (1) la pct. 6) Cod de procedură penală le pune la baza cererii de recurs înaintate și prin ce se confirmă aceste temeiuri, iar alegerea din oficiu de către instanța de recurs a temeiului din cele 5 menționate este inadmisibilă, or, contravine principiului contradictorialității procesului penal.

Prin urmare, prevederile pct. 6) art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, nu-și găsesc confirmarea, nefiind stabilite, concretizate și motivate presupusele erori, iar instanța de apel, la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală.

Totodată, verificând materialele cauzei, prin prisma temeiului prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10), 12) Cod de procedură penală, dacă s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, instanța de recurs constată că argumentele recursului apărării se concentrează asupra dezacordului cu pedeapsa aplicată, care în opinia recurentului este prea aspră, implicit în opinia recurentului fiind necesară, echitabilă și oportună aplicarea în privința inculpatului a unei pedepse sub formă de închisoare mai blânde.

Instanța e recurs notează că, din analiza materialelor cauzei, rezultă cert că instanțele ierarhic inferioare au apreciat obiectiv prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, cumulul de probe administrat la urmărirea penală și au examinat în ședința de judecată, descrise și în sentință și corect au adoptat soluția de condamnare a inculpatului.

În acest context, instanța de recurs menționează, că potrivit art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele atenuante și agravante, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Astfel, se reține, că persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Respectiv, doar instanța de judecată este în măsură să înfăptuiască acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a săvârșit o infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama

de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Analizând soluția instanței de apel, care a menținut soluția instanței de fond de condamnare a inculpatului și aplicare a unei pedepse privative de libertate, conform dispozitivului sentinței de condamnare, instanța de recurs conchide că instanța de apel a motivat pe deplin și suficient necesitatea aplicării pedepsei cu închisoare cu executare în penitenciar, motivare care este corespunzătoare practicii judiciare, ținându-se cont de toate circumstanțele prezentei cauze penale și cele personale ale inculpatului, care potrivit materialelor cauzei, a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (1) Cod penal, prin aplicarea prevederilor art. 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală, a comis infracțiunea aflându-se în penitenciar pentru executarea pedepsei penale cu închisoare, iar acțiunile sale reprezintă o infracțiune săvârșită prin intenție, astfel că diminuarea pedepsei cu închisoare riscă să nu asigure realizarea scopului pedepsei penale.

În prezenta speță, instanța de recurs consideră că nu și-au găsit confirmarea criticile recurentului vis-a-vis de pedeapsa individualizată inculpatului, deoarece instanța de apel și-a motivat just soluția adoptată, acordând deplină eficiență prevederilor articolelor 6, 7, 61, 75-78 Cod penal, adoptând soluția în conformitate cu art. 419 Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de apel efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul lui în viața socială, precum și cel din înainte și după săvârșirea infracțiunilor incriminate, a considerat că în coraport cu faptele comise, urmările prejudiciabile ale faptelor și personalitatea inculpatului, corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar cu aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare în termenii specificați în dispozitivul deciziei.

În acest sens se consideră că, pedeapsa aplicată inculpatului este corectă, echitabilă și proporțională faptei comise, numită ținându-se cont de scopul pedepsei penale. Pedeapsa aplicată corespunde gradului prejudiciabil și de pericol social, circumstanțelor comiterii infracțiunii, atitudinii inculpatului față de cele întâmplare și conștientizarea pericolului crimei săvârșite.

Instanța de recurs notează că, pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite, suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor părții vătămate, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune. De asemenea, pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane.

Astfel, se conchide că temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea argumentelor instanței de apel în motivarea soluției sale pe aspectele contestate nu se identifică, pe

care în virtutea corectitudinii lor și pentru a evita repetări inutile, le acceptă și le însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Prin urmare, instanța de recurs constatând temeinicia motivării soluției instanței de apel, o însușește integral întrucât această instanță a oferit răspunsuri complete și argumentate tuturor problemelor esențiale invocate în speță, pedeapsa definitivă aplicată inculpatului fiind una proporțională și echitabilă faptelor comise, cât și este în limita sancțiunii prevăzute de lege.

8. Ținând cont de cele constatate supra, instanța de recurs conchide că erorile invocate în recurs, nu și-au găsit confirmarea, iar hotărârea atacată este legală și întemeiată, astfel că recursul urmează a fi declarat inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului declarat de către avocatul Russu Alexandr în numele inculpatului Mereuța Evghenii, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2022, în cauza penală în privința lui Mereuța Evghenii, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Anatolie Țurcan

Judecător

Boris Talpă

Judecător

Ghenadie Eremciuc